

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

EŞİN ÖLÜMÜNDEN SONRA KADININ EKONOMİK DURUMU

Yrd. Doç. Dr. Hayriye ŞEN DOĞRAMACI [□]

Türk Medeni Kanunu'nda yer alan hükümlerin düzenlenmesi sırasında kadın-erkek ayrımı gözetilmemiştir. Anılan bu durum, kanun koyucunun bu yöndeki tercihinin bir sonucudur. Türk Medeni Kanunu'nun temel ilkelerinden biri de eşitlik ilkesidir. Türk Medeni Kanunu değişikliği sırasında özellikle, aile hukuku ve miras hukuku alanında yapılan düzenlemelerde eşitlik ilkesi ön planda tutulmuştur. Medeni Kanun değişiklikleri de her yasal düzenleme gibi toplumsal ihtiyaçların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Değişen toplum ve aile yapısı sonucunda, kadın ve erkeğin toplum ve aile içerisindeki rollerinin farklılaşması hukuki anlamda da mevcut durumun yeniden yorumlanmasını gerektirmiştir. 2001 değişikliklerinde özellikle göze çarpan eşler arasında eşitliği temine yönelik düzenlemelerdir. Eşler arasında eşitliğin temini, kadına tanınan yetkilerin genişletilmesi önceki Kanun zamanında erkeğe tanınan yetkilerin kadına paylaşılması şeklinde ortaya çıkmıştır. Yapılan değişiklikler kadın yararına getirilmiş pozitif düzenlemeler şeklinde görünse de, asıl amaç sadece erkek ve kadın arasındaki eşitliğin teminidir. Yukarıda sözü geçen düzenlemeler arasında özellikle mal rejimleri ile miras hukukunda sağ kalan eşin mirasçılığına ilişkin hükümler dikkat çekicidir.

Eşlerden birinin ölümü her hâlükârda geride kalan eş için hem maddi hem de manevi bakımdan bir takım yoksunluklara yol açar. Bizim ülkemiz gibi kapital değerlerin erkeğin elinde toplandığı toplumlarda ise erkek eşin ölümü, kadın için manevi üzüntünün yanı sıra maddi çöküntü anlamına gelir. Türk Medeni Kanunu değişiklikleri ile de anılan problemin çözülmesi hedeflenmiştir. Mal rejiminde yapılan değişiklikler, bu çerçevede yasal mal rejiminin mal ayrılığı yerine edinilmiş mallara katılma rejimi olarak belirlenmesi bu kapsamda atılan adımların en önemlilerindedir. Sağ kalan eşin üçüncü zümreyle birlikte mirasçılığının zümre başarıyla sınırlandırılması, diğer saklı paylı mirasçıların aksine eşin saklı pay oranının korunmuş hatta kimi olasılıklarda arttırılmış olması, yasada sayılan koşullarla sağ kalan eşe yasal miras payına mahsuben aile konutunun bırakılması diğer önemli yasal düzenlemelerdir.

Anılan bu çalışmayla Türk Medeni Kanunu'nun mirasa ilişkin hükümlerinin kadının ekonomik durumu üzerindeki etkilerine değinilmeye çalışılacaktır.

[□] Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD Öğretim üyesi, hayriyes@anadolu.edu.tr